

هاوارد ریڈ*

ترجمه: سیداسدالله اطهری**

چشم اندازی به سیر تکاملی مطالعات و تحقیقات در مورد ترکیه در آمریکای شمالی از سال ۱۹۶۴

۱۲۷

چکیده

هدف اصلی این مقاله عبارت است از تبیین مطالعه در باب ترکیه در آمریکای شمالی. به گزارش نویسنده، نهادهای گوناگون مالی، فکری و سازمانی تحت رهبری افراد آگاه و علمی به تجزیه و تحلیل مسایل ترکیه می‌پردازند. این موضوع و رشته پژوهشی پس از جنگ جهانی دوم و به ابتکار دانشگاه پرینستون، متولد شد. پس از سال ۱۹۶۴، بیش از بیست برنامه پژوهشی و صدها نشست و کارگاه علمی-پژوهشی در دو کشور ایالات متحده و کانادا به انجام رسیده و روند تحقیقات پیشرفت کیفی قابل توجهی را نشان می‌دهد. نویسنده نتیجه می‌گیرد که این پروژه با گذشت زمان، از سوی دولت و بخش خصوصی مورد توجه و حمایت بیشتری واقع می‌شود.

کلید واژگان:

مطالعات ترکیه، آمریکای شمالی، پژوهش‌های علمی، نهادهای علمی، سازمانها

* هاوارد ریڈ، پروفیسور بازنشسته تاریخ در دانشگاه کانکتیکات، از مؤسسان و همچنین از اعضای سابق هیأت ریسه مرکز مطالعات خاورمیانه و مؤسسه مطالعات ترکیه و نیز عضو افتخاری مؤسسه مطالعات ترکیه است.
** پژوهشگر ارشد مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه
فصلنامه مطالعات منطقه‌ای: اسرائیل شناسی - آمریکاشناسی، سال یازدهم، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۸، صص ۱۵۴-۱۲۷.

♦ اسرائیل شناسی - آمریکا شناسی

دیباچه

این مقاله بر آن است تا به شکل گیری تحقیقات مرتبط با کشور ترکیه^۱ به عنوان یک رشته علمی بعد از جنگ جهانی دوم و با هدایت پیشگامانه دانشگاه پرینستون پردازد. به این منظور، چگونگی شکل گیری و پا گرفتن این رشته علمی از سوی رهبران علمی آگاه، مدیران سازمانها و نهادها و چندین نسل از دانشمندان را تشریح می کند، همچنین به تجزیه و تحلیل عناصر تأثیرگذار فکری، سازمانی و مالی می پردازد. در طی بیش از بیست برنامه مطالعاتی در کشور ترکیه و همچنین صدها دوره تحقیقاتی و تحصیلی در بسیاری از دانشگاهها و کالج های ایالات متحده و کانادا، پیشرفت در زمینه مطالعات کیفی کاملاً مشهود است. نتایج حاصله بر موضوعات ادامه دار و حمایت های روزافزون دولتی و خصوصی تأکید دارد.

مطالعات ترکیه در دوره پیش از جنگ جهانی دوم

تقریباً بین سالهای ۱۹۲۰ تا ۱۹۴۵، در دانشگاه های آمریکای شمالی تمرکز و توجه دقیق و نظام مندی روی مطالعات مربوط به ترکیه وجود نداشت، هرچند تعدادی از آثار ارزش مند در مورد امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید، در آن زمان و از سوی پژوهشگران آمریکایی ایجاد شده بود. تا پیش از سال ۱۹۴۶، تعداد انگشت شماری از کتب و رساله های دکتری در مورد ترکیه وجود داشت که توسط آمریکایی هایی که در طی تحقیقاتشان در ترکیه یا تدریس در موسسات خصوصی آمریکا، علاقه مند به تحقیق در این زمینه شده بودند، نوشته شده بود. از جمله این مؤسسات می توان به مدارس آمریکا در استانبول، از میر یا تاروسوس، کالج زنانه آمریکا و کالج رابرت در استانبول و یا کالج بین المللی از میر اشاره کرد. آلبرت لیبر، نویسنده اثر کلاسیک «حکومت امپراتوری عثمانی در زمان سلیمان بزرگ»^۲ بنیان گذار چنین مطالعاتی به شمار می رود. لیبر ابتدا در رابرت کالج و سپس در دانشگاه ایلینویز تدریس می کرد. کینگسلی برگ نخستین فرد آمریکایی بود که تاریخ ترکیه جدید را در ترکیه و در کالج بین المللی تدریس می کرد که کار خود را در سال ۱۹۱۴ آغاز کرد. کلارنس ریچارد جانسون پروفیسور جامعه شناس در کالج رابرت، کتاب «قسطنطنیه تا به امروز یا تحقیق و کاوش قسطنطنیه: مطالعه ای در زندگی اجتماعی شرقی»^۳ را در سال ۱۹۲۲ به رشته

تألیف در آورد. این کتاب کمیاب، تحقیقی جامعه‌شناسانه و در نوع خود ابتکاری بود از سوی یک تیم بین‌المللی که از ترک‌های مطلع در زمان اشغال پایتخت امپراتوری عثمانی از سوی متحدین و در سال ۱۹۲۰ به وجود آمد. این کتاب در سال ۱۹۵۵ و به زبان ترکی در استانبول تجدید چاپ شد. ادوارد میدارل از دانشگاه کلمبیا در سال ۱۹۲۳، اثر کلاسیک خود را با نام «ترکیه، قدرتهای بزرگ و راه آهن بغداد»^۴ تألیف کرد و سال پس از آن، الیوت گرینز میلز کتاب خود را تحت عنوان «ترکیه مدرن، تفسیر سیاسی - اقتصادی، ۱۹۰۸ تا ۱۹۲۳»^۵ به چاپ رساند. جان دیوئی، فیلسوف و معلم برجسته، در پی دعوت مصطفی کمال (که بعدها به آتاتورک معروف شد)، تابستان ۱۹۲۴ را در ترکیه گذراند. اثر او تحت عنوان گزارش و توصیه به آموزش و پرورش ترکیه احتمالاً بیشترین نقش را در اصلاح الفبای زبان ترکی در سال ۱۹۲۸ و برنامه انجمن و شورای روستایی داشته است.^۶ کتاب روابط آمریکا و ترکیه در سال ۱۹۳۲ توسط لیلند گوردون تحت عنوان «تفسیر اقتصادی» به چاپ رسید.^۷ بارت میلر، پیش از ملحق شدن به دانشکده کالج ولسلی در دهه ۱۹۲۰ میلادی، در کالج قسطنطنیه که بعدها به کالج آمریکایی زنان تغییر نام داد، تدریس می‌کرد. کتابهای «دولت عثمانی بزرگ: حرم سرای بزرگ استانبول»^۸ در سال ۱۹۳۱ و «مدرسه سلطنتی محمد فاتح»^۹ که در سال ۱۹۴۱ منتشر شد، از جمله محصولات همان تجربه به شمار می‌آیند.

سیدنی فیشر، یکی دیگر از استادان سابق کالج فیشر، دکترای خود را زیر نظر لیبر و از دانشگاه ایلینویز و در سال ۱۹۳۵ دریافت کرد. رساله دکترای فیشر در سال ۱۹۴۸ و تحت عنوان «روابط خارجی ترکیه بین سالهای ۱۴۸۱ و ۱۵۱۲»^{۱۰} منتشر شد. همچنین در سال ۱۹۳۵، والترایت در سن ۳۵ سالگی دانشگاه پرینستون را رها کرد و رییس کالج رابرت شد. رایت بین سالهای ۲۵-۱۹۲۱ در دانشگاه آمریکایی بیروت تدریس می‌کرد، سپس دکترایش را در سال ۱۹۲۸ و با موضوع «روابط آمریکا با ترکیه تا سال ۱۸۳۱» از دانشگاه پرینستون اخذ کرد. او طی سالهای ۳۰-۱۹۲۸ زیر نظر سامی بویار، زبان ترکی را فراگرفت و سپس برای آموزش تاریخ به دانشگاه پرینستون بازگشت. رایت در سال ۱۹۳۴ و در طی رکود اقتصادی با دعوت دولت طرفدار مصطفی کمال برای خدمت در کمیسیون هینس - کمرر، ایالات متحده را ترک کرد تا به تجزیه و تحلیل اقتصاد ترکیه و پذیرش پیشنهادات پردازد.

کتاب رایت تحت عنوان کشورداری عثمانی: کتاب مشاوره برای وزیران و فرمانداران ساری مهمت پاشای دفتر دار^{۱۱} در سال ۱۹۳۵ منتشر کرد. «دگرگونی ترکیه: تحقیقی در توسعه اجتماعی و مذهبی»^{۱۲} مثال دیگری از کارهایی است که در مورد ترکیه در آمریکا انجام شده است. کینگسلی برگ، دکترای خود را از دانشکده علوم دینی هارتفورد در سال ۱۹۳۵ اخذ کرد و رساله اش را در سال ۱۹۳۷ با عنوان «نظام بکتاش درویشان»^{۱۳} به چاپ رساند. برگ، توجه انتشارات ردهاوس آمریکا را تا سالهای متمادی قبل از مرگش معطوف استانبول کرده بود. این انتشارات، فرهنگ لغت معروف ترکی-انگلیسی و انگلیسی-ترکی ردهاوس را برای بیش از یک قرن منتشر کرده است، همچنین در چاپ کتابهایی برای بچه ها و بوم شناسی گیاهی و جانوری پیشگام بوده است.

لیمن مک کالوم، مدیر کانادایی جامعه انجیل آمریکا در ترکیه از سال ۱۹۲۵ تا ۱۹۵۵، ترجمه ای از آهنگ تولد پیامبر که توسط سلیمان چلبی، یکی از شاعران عثمانی سروده شده است، در سال ۱۹۴۳^{۱۴} منتشر کرد و کار آماده سازی ترجمه اصطلاحی انجیل^{۱۵} به زبان ترکی را به عهده گرفت. دونالد اورت وبستر در اوایل دهه ۱۹۲۰ میلادی در کالج بین المللی تدریس می کرد و اثر برجسته خود را تحت عنوان ترکیه آتاتورک: فرایند اجتماعی در دگرگونی ترکیه»^{۱۶} در سال ۱۹۳۹ به چاپ رساند. اثر فرانک ادگار تحت عنوان سیاست بریتانیا و جنبش اصلاحات ترکیه در سال ۱۹۴۲ منتشر شد. رساله دانشگاه هاروارد رودریک داویسون در مورد «اصلاحات در امپراتوری عثمانی ۱۸۷۶-۱۸۵۶»^{۱۸} بعد از سال ۱۹۴۷، سه بار و توسط آرنولد توین بی مورد استفاده قرار گرفته است. مورخ انگلیسی، هنگامی که در حال تکمیل اثر خود تحت عنوان مطالعه ای از تاریخ^{۱۹} که در آن داویسون نقل قول می کند، بود، به صورت دوره ای از موسسه تحقیقات پیشرفته در دانشگاه پرینستون دیدن می کرد. کتاب راهنمای داویسون در سال ۱۹۶۳ منتشر شد. هرمن کریدر از کالج رابرت اثر خود تحت عنوان درس اول در ترکی مدرن^{۲۰} را در سال ۱۹۴۵ منتشر کرد. این نمونه ها نشان دهنده وجود تحقیقات مرتبط با ترکیه در نزد آمریکایی ها در دوره پیش از سال ۱۹۴۶ است.

دونالد وبستر، نخستین وابسته فرهنگی آمریکا در ترکیه از اواخر سال ۱۹۴۳ تا اوایل سال ۱۹۵۰ میلادی بود. او با شناخت خوبی که از ترکیه و زبان ترکی داشت، به زودی

توانست روابط خوبی با دانشمندان ترک ایجاد کند. افرادی همچون هالیده ادیب آدیوار، نویسنده فمینیست ترک و سدیک سامی آنار، از رؤسای بعدی دانشگاه استانبول و یکی از منشی‌های تنظیم قانون اساسی ترکیه در سال ۱۹۶۱ او همچنین توانست روابطی با انور ضیاء کارال، بنیان‌گذار مؤسسه تحقیق در مورد توسعه ترکیه برقرار کند؛ انور ضیاء کارال دو بار با پروفیسور تحقیق در مؤسسه جنگ، انقلاب و صلح دانشگاه استانبول ملاقات کرده بود و بعدها به ریاست دانشگاه آنکارا و ریاست هیأت مدیره جامعه تاریخی ترکیه که در سال ۱۹۳۲ توسط مصطفی کمال بنیان‌گذاری شد، منصوب شد. وبستر با حسن علی یوسل، وزیر آموزش ترکیه و حامی انجمنهای روستایی،^{۲۱} همانند رییس جمهور، عصمت اینونو و تعدادی دیگر از رهبران ترک ارتباط برقرار کرد. او پایه‌گذار همکاری‌های بین دانشمندان آمریکایی و ترک و دانشگاه‌های مربوط آنها بود که ثابت کرد تسهیل پژوهش‌های میدانی محققان آمریکایی در ترکیه و توسعه ارتباطات علمی بعدی به دلیل مزایای ماندگار آن، امری سودمند و مثرتر خواهد بود.^{۲۲}

برنامه خاور نزدیک در دانشگاه پرینستون

در سال ۱۹۴۶، مطالعات و تحقیقات مرتبط با ترکیه در آمریکا و کانادا همچنان دوران طفولیت خود را سپری می‌کرد، اما در واقع، در مقطع زمانی نیمه قرن، این مطالعات در حال رشد بود. طی سالهای ۴۷-۱۹۴۶، چند حادثه مهم به وقوع پیوست و این تغییرات را تحت تأثیر قرار داد. در سال ۱۹۴۶ والتر رایت، رییس سابق کالج رابرت و کالج دخترانه آمریکا در استانبول، به عنوان نخستین استاد تاریخ کشور ترکیه در آمریکای شمالی دوباره به دانشکده پرینستون ملحق شد. پاییز سال بعد، او پذیرای لوییس توماس نویسنده دوره فارغ‌التحصیلی اولیه در رشته‌های زبان و تاریخ ترکی در برنامه خاور نزدیک پرینستون (که دربرگیرنده تحقیقات مرتبط با ترکیه نیز می‌شد) بود. تا آن زمان، هیچ برنامه عملی رسمی و سالانه‌ای در مورد ترکیه یا تحقیقات مرتبط با ترکیه در هیچ یک از دانشگاه‌های آمریکا وجود نداشت. فیلیپ هیتی، بنیان‌گذار برنامه‌های تابستانی ویژه در دانشگاه پرینستون بود که در تابستانهای ۱۹۳۵، ۱۹۳۸ و ۱۹۴۰ توسط رایت تدریس می‌شد. فرای، مورخ برجسته و

فعال در زمینه مسایل ایران و ترکیه از دانشگاه هاروارد و جرج مایلز، متصدی بخش سکه های اسلامی در جامعه مسکوک شناسی آمریکا، زیر نظر رایت، مطالعات در زمینه مسایل ترکیه در تابستان ۱۹۳۸ را فرا گرفتند. ارنست داون نخستین تاریخ شناسی بود که دکترای خود در سلا ۱۹۴۸ و زیر نظر برنامه مطالعات ترکیه و خاور نزدیک از دانشگاه پرینستون اخذ کرد. توماس که پیش از ثبت نام در پرینستون در دانشگاه بروکسل هم دوره پل و تیک بود، دوره دکترای خود را در سال ۱۹۴۹ در دانشگاه بروکسل و با رساله ای در مورد مورخ عثمانی، مصطفی نعیم^{۲۳} به پایان رساند. داون به دانشگاه ایلینویز رفت و در آنجا تحصیلات خود را در زمینه سوریه عثمانی تا درجه تخصص ادامه داد. داون دومین مدرک دکترای دانشگاه پرینستون را در سال ۱۹۵۱ و در رشته تاریخ ترکیه عثمانی با رساله ای تحت عنوان «انهدام پیاده نظام توسط محمود دوم در ژوئن ۱۸۲۶» اخذ کرد.^{۲۴} داون نخستین دوره های تاریخ مدرن ترکیه و خاورمیانه را در سالهای ۱۹۵۲-۱۹۵۰ در دانشگاه ییل و پیش از پیوستن به دیگر فارغ التحصیلان دوره دکتری از پرینستون، ارائه کرد. وی کار خود را به عنوان یکی از مؤسسان و معاون رییس مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل، که با کمک بنیاد راکفلر بنیان نهاده شده بود، آغاز کرد.

در سال ۱۹۴۷، پروفیسور عدنان آدیوار از دانشگاه استانبول، مورخ برجسته و ویراستار نسخه ترکی دایره المعارف اسلام ۱۹۴۰، نطقی به یاد ماندنی در مورد «تقابل و تعامل تفکرات اسلامی و غربی در ترکیه» در نخستین سالگرد برنامه خاور نزدیک و همچنین جشن ۲۰۰ سالگی دانشگاه پرینستون ایراد کرد.^{۲۵} رایت در سال ۱۹۴۹ در سالروز تولدش در حالی که ۴۹ سال بیشتر نداشت در اثر حمله قلبی درگذشت. پس از آن دانشگاه پرینستون توماس را که به تازگی قراردادی با دانشگاه میشیگان بسته بود، برای جانشینی رایت متقاعد کرد. توماس تا پیش از مرگ زودهنگامش به مدت ۱۵ سال تاریخچه ترکیه و عثمانی را برای نسل جدید دانشجویان تدریس می کرد. از جمله شاگردان وی می توان به افراد زیر اشاره کرد: هربرت بودمن که بعدها به دانشگاه کارولینای شمالی رفت؛ نیکلاس هیر که کارش را در دانشگاه واشنگتن ادامه داد؛ کایسار فرح از دانشگاه مینه سوتا؛ ژان ژوزف از کالج فرانکلین و مارشال؛ برادفورد مارتین از دانشگاه ایندیانا؛ نورمن ایتز کوئیتز یکی از جانشینان بعد از او در

پرینستون؛ استانفورد شاو از هاروارد و بعدها دانشگاه کالیفرنیا ی لس آنجلس (UCLA)؛ فرد لایمر از دانشگاه یوتا؛ رفعت ابولحج از دانشگاه ایالتی کالیفرنیا در لانگ بیچ و دانشگاه بینگهامپتون؛ فیلیپ استودارد که بعدها به وزارت کشور آمریکا رفت؛ دانیل کرسلیوس از دانشگاه ایالتی کالیفرنیا در لس آنجلس؛ ریچارد وردری از مک گیل؛ ریچارد چمبرز از دانشگاه شیگاگو؛ ویلیام کلیوند از دانشگاه سیمون فریشر؛ جان مانداولیل از دانشگاه پورتلند؛ دونالد رید از دانشگاه ایالتی جورجیا و چندین فرد دیگر.^{۲۶} نورمن ایتسکوویتز، همان سنت مورخان عثمانی را در پرینستون ادامه داد، یعنی جایی که مارتین دیکسون، برنارد لوییس، چارلز عیساوی، مایکل کوک، شوکر و هانی اوغلو و هیث لاوزی به او ملحق شدند که هیث لاوزی هم اکنون دارای کرسی استادی آتاتورک در مطالعات ترکیه و مسئول بخش مطالعات خاور نزدیک است و همچنین مدیر برنامه خاور نزدیک و بنیاد تازه تأسیس اردوغان نیز محسوب می شود.

مراکز علمی و تحقیقی در آمریکای شمالی (دهه های ۵۰ و ۷۰ میلادی)

از نخستین مراکز علمی مطالعاتی در مورد ترکیه بعد از دانشگاه پرینستون می توان به دانشگاههای میشیگان، کلمبیا، ایندیانا و هاروارد اشاره کرد. در اواسط دهه ۶۰ میلادی، دانشگاههای شیگاگو، پنسیلوانیا، یوتا، کالیفرنیا ی لس آنجلس (UCLA) و واشنگتن، مراکز مطالعاتی در مورد خاورمیانه راه اندازی کردند که مطالعات تحقیقاتی در مورد ترکیه را نیز شامل می شد. در اواخر دهه ۵۰ و در طی دهه ۶۰ میلادی، تحقیقاتی میدانی توسط محققان آمریکایی در مورد ترکیه انجام شد که این پژوهشها دربرگیرنده رشته های اقتصاد، فرهنگ قومی و منطقه ای، جغرافی، تاریخ، حقوق، علوم کتابداری و کتابخانه، زبان شناسی، سیاست، مدیریت عمومی، روان شناسی، مذهب و جامعه شناسی می شد. با این وجود، تنها تعدادی از این پژوهشگران همچون استانفورد شاو، از بایگانیهای مرکزی عثمانی یا مصری یا دیگر ایالات سابق عثمانی استفاده می کردند؛ زیرا دسترسی و استفاده از آنها مشکل بود. در عوض بیشتر تحقیقات برپایه تاریخچه اداری و رسمی عثمانی، منابع غربی یا منابع دسته دوم در ترکیه بوده است. در کتاب ویلفرد کاونت ول در سال ۱۹۵۷ به نام اسلام و غرب اثر اصلاح شده

سمپوزیوم هاروارد که توسط ریچارد فرای تصحیح شده است، این گونه آمده است: «نیمی از این کتاب از قسمت ترکیه آن تشکیل شده است که سه مقاله آن از آثار نیازی برکس، هاوارد رید، دانکوارد روستو) بسیار عالی هستند... این بخش، قسمت اعظمی از کتاب را دربرمی گیرد و نشان دهنده تاریخ مدرن اسلام است. تا آنجایی که به این کشور و ملت مرتبط است و سطح جدیدی از آن - سطحی که تا به حال در دیگر مناطق مسلمان نشین همتایی نداشته است.»^{۲۷}

فیلیپ هتی و والتر رایت از دانشگاه پرینستون، ریچارد فرای، سر همیلتون گیب^{۲۸} و ویلیام لانگر از دانشگاه هاروارد و مورتیمور گریوز از جوامع شورای آمریکا، همگی در توسعه مطالعات خاورمیانه و ترکیه در آمریکا شمالی دستی داشته اند. آنها از مسئولان دانشگاهها، مسئولین ارشد بنیادهای فورد و راکفلر، انجمن علمی تحقیقات اجتماعی و همچنین همکاران خود، همکاری و مساعدت دریافت کرده اند. برنامه خاور نزدیک در پرینستون و دیگر مراکز مرتبط با خاورمیانه در ایالات متحده کم کم در حال توسعه یافتن به سایر رشته ها و عاملی هماهنگ کننده برای هیأت علمی و دانشجویانی می شد که از سوی دانشکده های خود انتخاب، حمایت و مورد تشویق واقع می شدند. چنین مراکزی بر مثلی استوار بودند که اضلاع آن را زبانهای فارسی، عربی و ترکی و تحقیقات مرتبط با آنها در دیگر رشته ها تشکیل می دادند. منبع حمایت آنها به طور عمده منابع دانشگاهی و کمکهای بنیادها و یا بورسیه های دولتی از وزارت خانه های آموزش، دفاع، کشور یا آژانسهایی از قبیل آژانس توسعه بین المللی آمریکا، آژانس اطلاعات آمریکا و کمکهای تخصیصی برای علوم انسانی و در ایالات متحده بود. همچنین در کانادا، این کمکها بیشتر از سوی حکومت فدرال، امور خارجه یا انجمن کانادا اهدا می شد.

مطالعات در مورد ترکیه در آن زمان هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی، رشد خوبی داشته است و از همکاری خوبی از سوی دانشمندان ترک و دیگر کشورها برخوردار بوده است. از جمله این افراد می توان به مظفر شریف فقید اشاره کرد که در دانشگاه بین المللی ازمیر، دانشگاه استانبول و دانشگاههای هاروارد و کلمبیا تحصیل کرده است. او یکی از پایه گذاران رشته تحصیلی روان شناسی اجتماعی بوده است و در دانشگاه اوکلاهاما و سپس

دانشگاه ایالتی پنسیلوانیا تدریس می‌کرد.^{۲۹} از دیگر محققان برجسته می‌توان به کمال کاریات اشاره کرد که مورخ دانشگاه ویسکانسین، رییس مجمع مطالعات آسیای مرکزی و رییس سابق مجمع مطالعات خاورمیانه در آمریکای شمالی بوده است. جامعه شناس فقید، نیازی برکس، که اثر برجسته خود را در سال ۱۹۶۴ و در حالی که در مک‌گیل بود، تحت عنوان رشد سکولاریسم در ترکیه^{۳۰} تدوین کرد؛ ایلمان باسگوز، دانشمند ترک زبان و متخصص ادبیات و قوم‌شناسی از دانشگاه ایندیانا؛ سیناسی و گونول آلپای تکین، متخصص در زبانهای ترکی و واژه‌شناسی؛ مردم‌شناسی، نور یالمان؛ گولرونسیپوغلوه عنوان مورخ وقایع هنری؛ مورخ، سمال کافدار از دانشگاه هاروارد، هلیل اینسانسینیک که برای سالهای متمادی یکی از بهترین مورخان عثمانی در دانشگاه شیکاگو به حساب می‌آمد و در حال حاضر نیز در دانشگاه بیل کنت آنکارا به سر می‌برد؛ طلعت هالمان، نخستین وزیر فرهنگ ترکیه و یکی از اعضای هیأت ریسه یونسکو که در دانشگاههای پرینستون و پنسیلوانیا تدریس می‌کرد و نیز یکی از کرسی‌های ادبیات و زبانهای خاور نزدیک دانشگاه نیویورک را در اختیار داشت؛ و سیاست‌مدار و جامعه‌شناس، شریف مردین که در حال حاضر مسئول مطالعات اسلامی ابن‌خلدون در دانشگاه واشنگتن است و قبلاً نیز ریاست دانشگاه بوسفروس را بر عهده داشت.

دانشمندان خارجی و برجسته دیگری نیز هستند که به طور قابل ملاحظه‌ای در توسعه و پیشرفت تحقیقات در مورد ترکیه در آمریکا شمالی سهم داشته‌اند. از نمونه‌های بارز آن می‌توان به برنارد لویس اشاره کرد؛ مورخی برجسته از مدرسه مطالعات آفریقا و مشرق زمین در لندن که به ایالات متحده رفت، در دانشگاه کالیفرنیا واقع در لس‌آنجلس به تدریس مشغول شد و مسئولیت کلیولند واج در دانشگاه پرینستون به او محول شد. محقق دیگر چارلز عایسوی، مورخ نامی مسایل اقتصادی که ابتدا پروفیسور راگنار نورسکه در دانشگاه کلمبیا و سپس پروفیسور بایارد داج در پرینستون شد. تیبور هلسی - کن، محقق فقید مجارستانی نیز برای سالها، مطالعات در مورد ترکیه و زبان ترکی را در دانشگاه کلمبیا مدیریت می‌کرد. در سال ۱۹۴۹، هانس جی گوتبرگ، ترکیه‌شناس بزرگ از دانشگاه آنکارا به دانشگاه شیکاگو رفت. آندریاس تیتز از دانشگاه استانبول به دانشگاه کالیفرنیا در

لس آنجلس رفت، سپس به دانشگاه وین در زادگاهش اتریش بازگشت. الکساندر بنینگن فرانسوی، کارشناس در زمینه مسلمانان روسیه و آسیای مرکزی به دانشگاه شیکاگو رفت، درست زمانی که انگلستان، کاتلینبوریل و جیمز استوارت رابینسون را که تحقیقات در مورد ادبیات ترکی را در دانشگاههای کلمبیا و میشیگان توسعه دادند، به جهان معرفی کرد. آن مری شیمیل، مفسر معروف تصوف رومی و اسلامی از دانشگاه بن به هاروارد رفت، درست همانند راجر اُون مورخ مسایل اقتصادی از آکسفورد و حامد امگار، کارشناس تصوف که از کمبریج به دانشگاه کالیفرنیا در برکلی رفتند.

در پی تلاشهای بی شائبه محققان و دانشمندان آمریکایی و دیگر کشورها، برنامه تحقیقاتی مهمی در رابطه با کشور ترکیه در دهه های اخیر به وجود آمده است. برنامه ها و دوره هایی که در دانشگاههای شیکاگو، ایندیانا، هاروارد، پرینستون، ویسکانسین، کالیفرنیا، لس آنجلس و دانشگاه ایالتی اوهایو انجام شده است، در مقایسه با دیگر برنامه ها که دسترسی کمتری به منابع مالی و انسانی داشته اند از جدیت و عمق بیشتری برخوردار بوده است. در دهه های ۵۰ و ۶۰ میلادی، دانشمندان و فعالان امور ترکیه اثار قابل توجهی به وجود آوردند، ولی از مسئله وسایل کمک آموزشی غفلت کردند. از نمونه کارهایی که در این دوره انجام شده است می توان به کتاب راهنمایی برای مطالعه مناطق ترک^{۳۱} که در سال ۱۹۴۹ توسط جان کینگسلی نوشته شده است. دیگر افراد و آثارشان به شرح زیر است. کتاب ایالات متحده و ترکیه و ایران^{۳۲} اثر لوییس توماس و ریچارد فرای در سال ۱۹۵۱؛ ترجمه اثر کریستوولوس با نام تاریخ مهمت کشورگشا^{۳۳} توسط چارلز ریگز در سال ۱۹۵۴؛ کتاب الاین اسمیت در سال ۱۹۵۹ با عنوان ترکیه: منشأ جنبش کمال و حکومت مجلس کبیر ملی بین سالهای ۱۹۱۹-۱۹۲۳؛^{۳۴} مجموعه سیدنی فیشر با عنوان خاورمیانه: تاریخچه^{۳۵} در سال ۱۹۵۹ و کتاب قواعد ترکی مقدماتی، کار مشترک لوییس توماس و نورمن ایترویتس در سال ۱۹۶۷.^{۳۶}

در دهه ۱۹۵۰ و تقریباً برای یک دهه، ریچارد رابینسون به عنوان مسئول اطلاع رسانی در جامعه ترک های معاصر به عنوان یکی از اعضای مؤسسه «امور جهان فعلی» کار می کرد. گزارشهای او باعث آگاهی بسیاری از افراد می شد و در روانه کردن هیأتهای داوطلب

صلح به ترکیه نقش بسزایی داشت. او کتاب «نخستین جمهوری ترکیه: پژوهش در توسعه و پیشرفت ملی»^{۳۷} را در سال ۱۹۶۳ تألیف کرد و بعدها به مقام استادی در مدرسه مدیریت مؤسسه فناوری ماساچوست و تدریس در هاروارد نایل شد. مؤسسه امور جهان امروز به طور دوره ای یکی از اعضای خود را جهت گزارش از ترکیه به آن کشور می فرستاد. همچنان که تحقیقات مرتبط با ترکیه در طی دهه های ۷۰ و ۸۰ میلادی در حال پیشرفت بود کارورزان و محققان این رشته با مواردی از قبیل شناخت نامناسب علمی از رشته خود مواجه می شدند. آنها مجبور بودند تمرکز خود را بر روی چگونگی تعریف تحقیقات در مورد ترکیه معطوف کنند و به این امر توجه داشته باشند که چگونه به طور مؤثر آن را توسعه دهند، چگونه ابزار اساسی تحقیق را به طور مؤثرتری فراهم کنند، و در نهایت چگونه یافته های مهم مربوط به امپراتوری بزرگ و طولانی مدت عثمانی را در یک تاریخچه جهانی و منطقه ای گسترده تر و چارچوبی مقایسه ای بگنجانند. پیشرفتهای قابل توجهی در پاسخ به چالشهای نظریه ای و روش شناختی در طی این دوره حاصل شده است.

مجموعه «راهنمای مطالعات ترکیه»^{۳۸} گردآوری شده از سوی آلن فیشر از دانشگاه ایالتی میشیگان، و معاون رییس مؤسسه تحقیقات آمریکا در ترکیه و از اعضای هیأت ریسه مؤسسه مطالعات ترکیه، از سال ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۳، هر دو سال یک بار منتشر می شد. این کتاب، تحقیقی بین المللی از محققان فعال در زمینه کشور عثمانی در علوم انسانی بود. حدود ۷۰ نفر از ۲۹۸ محقق فعال در این نشریه، از مؤسسات آمریکایی بوده اند؛ اگر چه گفته می شود که تعداد بسیار زیادی به دلایل گوناگون همکاری نکرده اند. فیشر به این نتیجه رسید که رشته مطالعات عثمانی، رشته ای فعال و از نظر جغرافیایی گسترده بوده است؛ محققان فعال در این زمینه، تحقیقات مهمی انجام داده اند و تعداد زیادی از آنان به عنوان مدیران برنامه، کرسیهای وزارتخانه ها را در دست داشته و یا به عنوان ویراستار در نشریات یا رییس سازمانها مشغول به کار برده اند. با این وجود، فیشر اشاره می کند که به دلیل نقش فرعی و ثانوی تاریخ عثمانی در بیشتر تحقیقات علمی، چنین موارد مثبتی حالت خنثی به خود گرفته اند و اینکه از نتایج حاصل شده از مطالعه تاریخچه عثمانی، نامی در کتب تاریخ اروپا و جهان برده نشده است. او همکاران علاقه مندش را ترغیب می کرد تا برای محققان تاریخ

اروپا، بیش از نیاز و لزوم ابزار تحقیق و منابع فراهم کنند، مانند مدرسه آنالیز که مورخ مدیترانه‌ای آن، فرنارد برودل، مطالعاتی را در مورد «شکست بزرگ» که همان تاریخ عثمانی است، انجام داده است. فیشر همکارانش را با پرسشهای تفحصی به چالش می‌کشاند. او همچنین راه‌های عینی را توصیه می‌کرد که از مهمترین آنها می‌توان به ضرورت روابط اصلاح شده و مداوم بین دانشمندان و متخصصان شاخه‌های گوناگون مطالعات مرتبط با ترکیه و عثمانی در آمریکا اشاره کرد. همچنین از منظر جهانی، او بر استفاده از منابع نادر انسانی برای کسب بهترین نتیجه تأکید داشت. همکارانش نیز او را یاری کردند. دانشگاه‌های کانادایی در سازماندهی برنامه‌های کشورهای خارجی و مطالعات مرتبط با خاورمیانه و ترکیه، به گونه‌ای متفاوت از آمریکا عمل کردند. مؤسسه علمی مطالعات اسلامی مک‌گیل، کل مسلمانان جهان را در مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهد. اعضای هیأت علمی و دانشجویانش، تقریباً به طور برابر از کشورهای شرقی مسلمان و کشورهای غربی غیرمسلمان انتخاب شدند که مجموعه‌ای از محققان ادیان و رشته‌های مختلف تحصیلی دور هم جمع شده و می‌توانستند از یکدیگر و تحقیقات و تجربیات دیگران بیشتر بیاموزند. برای نمونه می‌توان به نیازی برکس از ترکیه، رضازاده شفق از ایران و فضلور رحمان از پاکستان، به عنوان نخستین استادان این مؤسسه در دهه ۵۰ میلادی یاد کرد. حسین یوردای دین که در سمت معاونت فارغ‌التحصیلی مک‌گیل خدمت می‌کرد، بعدها به ریاست نخستین دانشکده مدرن الهیات آنکارا و عضویت جامعه تاریخ ترکیه درآمد. اونا تورگای، دیگر مورخ ترک و مدیر فعلی این مؤسسه نیز چنین گرایشی داشته است.

دانشگاه سیمون فریسیور در کلمبیای بریتانیا، برای مطالعات کشورهای خارجی، جهان را به سه منطقه قاره‌ای تقسیم کرده بود که ترکیه و خاورمیانه در قسمت آسیایی این تقسیم بندی قرار داشتند. آلن کاینگهام، رییس سابق آن و متخصص تجارت و سیاست عثمانی، ویلیام کلیولند، مورخ (تاریخ شناس) عثمانی و کشورهای عربی و جان اسپاگنولو که تحقیقاتش بیشتر معطوف به امپریالیسم عثمانی و اروپا در خاورمیانه بود، همگی از دست‌اندرکاران توسعه مطالعات ترکیه در ساحل غربی کانادا برای سه دهه اخیر بوده‌اند. تحقیقات و کار دانشگاه تورنتو بسیار شبیه به کار دانشگاه‌های آمریکایی بود، اما زمانی که این

دانشگاه الیزار برن باوم و امیل مارموسستین را برای تدریس مسایل مربوط به امپراتوری عثمانی و ترکیه مدرن به خدمت گرفت، مطالعات خاور نزدیک خود را بسیار گسترده تر کرد.

گسترش شبکه مطالعات ترکیه

در سال ۱۹۵۸، قانون آموزش دفاع ملی (NEDA) تصویب شد. تصویب این قانون منجر به توسعه و پیشرفت مطالعات خاورمیانه و ترکیه در ۱۵ دانشگاه ایالات متحده شد.^{۳۹} اعتبارات حاصل از تصویب این قانون در ابتدا هزینه تحصیل دانشجویان را تأمین می کرد. سپس برنامه های توسعه طلبانه در دیگر مراکز نیز مورد توجه قرار گرفت. این برنامه ها، سطح وسیع تری از افکار عمومی را با استفاده از خبرنگارها و کارگاههای معلمی و همچنین همکاری در انجمن توسعه خاورمیانه آگاه می کرد. تحقیقات انجام شده توسط این مؤسسه همچون «ارزیابی کتابهای مقطع دوم برای تدریس در خاورمیانه و شمال آفریقا»^{۴۰} در سال ۱۹۹۴، کتاب تمرکز بر ترکیه: ثبات و تغییرات - برنامه ای برای رشته های مختلف^{۴۱} که در سال ۱۹۹۲ توسط انجمن آموزش جهانی آمریکا چاپ و در اختیار متخصصان قرار گرفته بود، از سوی مجمع زنان ترک در نیویورک اصلاح شده بود و به طور گسترده در کارگاههای و کلاسهای معلمی مورد استفاده قرار می گرفت. مجلس جامعه آمریکا - ترکیه و دیگر سازمانها نیز چنین کلاسهایی را پایه ریزی کرده بودند.

طی سه دهه اخیر، چندین مرکز دیگر مطالعات خاورمیانه که ترکیه را شامل بودند، برای توسعه تحقیقات در این رشته در حال پیشرفت و تا حدودی توسعه نیافته، به وجود آمدند. برای نمونه، دانشگاههای ویسکانسین و ایندیانا برنامه های تحقیقاتی قابل توجهی در مورد ترکیه داشته اند. با این وجود، هنوز این برنامه ها نیاز به اصلاحات نظام مند در تحقیقات تجربی دارند که در مطالعات تحلیلی و نظری آینده نقش بسزایی خواهند داشت. چنین مطالعاتی باعث درک بهتر و سیاست گذاری آگاهانه تر می شود و تجزیه و تحلیلهای رشته های علمی یا مقایسه بین آنها را شکل می دهند.

همچنان که تحقیقات مرتبط با ترکیه به تدریج در حال پیشرفت در دانشگاههای مختلف بود، این فرایند تولیدی، تحقیقات و محققان کیفی بیشتری را تربیت و معرفی

می‌کرد. این پیشرفت در جای خود باعث به وجود آمدن تقاضای جدیدی برای خبرنامه‌ها و نشریات در جهت انتشار یافته‌های تحقیقات شده بود. نشریه جهان اسلام که از سال ۱۹۱۱ شروع به کار کرده بود و در سال ۱۹۴۶ توسط مدرسه دینی هارتفورد منتشر می‌شد، تنها نشریه تحقیقاتی بود که تا حدودی به ترکیه می‌پرداخت. تنها مقاله «نشریه خاورمیانه» در سال ۱۹۴۷ پا به عرصه ظهور نهاد. از آن زمان، چندین نشریه دوره‌ای که هر یک تا حدودی و یا کاملاً در مورد ترکیه مطلب می‌نوشتند، چاپ می‌شد. از نمونه این موارد می‌توان به «تفکرات ترکیه فعلی» و «نشریه بین‌المللی مطالعات خاورمیانه» اشاره کرد که هر دو برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر شدند. عنوان نخست در ابتدا با تألیف و ویرایش رابرت آوری فقید از انتشارات رد‌هاوس و فرانک استون از دانشگاه کانکتیکات منتشر می‌شد و دومین نشریه در نخستین دهه انتشار خود توسط استانفورد شاو، تاریخ‌شناس مشهور ترکیه در دانشگاه کالیفرنیا لس‌آنجلس ویرایش شد. «آرشو عثمانی» که نخستین بار در سال ۱۹۶۹ منتشر شد، توسط تیبور هالاسی کن فقید از دانشگاه کلمبیا تألیف شد، درست زمانی که «خبرنامه مجمع مطالعات ترکیه» نیز منتشر می‌شد، (این خبرنامه در ابتدا توسط کمال کارپات از دانشگاه ویسکانسین و در حال حاضر نیز زیر نظر داگلاس هاوارد از کالج کالوین منتشر می‌شود) «نشریه مطالعات ترکیه» در همان سال و زیر نظر سیناسی و گونول آلیپای تکین از هاوارد ویرایش می‌شد. هم‌زمان با آن، «نشریه بین‌المللی مطالعات ترکیه» که کار خود را از سال ۱۹۸۰ شروع کرده بود، توسط کمال کارپات ویراستاری می‌شد، سرانجام «رویکردهایی جدید بر ترکیه» از سال ۱۹۸۷ به طور مشترک توسط سیهان بیلگینوسوی، اقتصاددان کالج و اسارواحمد توناک، متخصص امور اجتماعی در داک سیمون کالج بارد تألیف و ویرایش می‌شد.

توسعه و بلوغ مطالعات مرتبط با ترکیه در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ میلادی

امروزه شرایط در آمریکای شمالی بسیار بهتر شده است. در حال حاضر، تقریباً بیش از ۲۰ مرکز دانشگاهی وجود دارد که گرایشهای زبان، تاریخ و فرهنگ ترکیه را در دوره‌های تحصیلی مختلف ارائه می‌دهد. همچنین دوره‌های مربوط به ترکیه در دانشگاهها و کالجها

در حال افزایش است. پنج کتاب که توسط دانشمندان تربیت شده در این مراکز نوشته شده است، نشان دهنده سطح بالای علمی آنها در زمینه های تحقیق و تدریس است. کتاب سال ۱۹۷۱^{۴۲} اسپروس و ریونیس تحت عنوان انحطاط آداب یونان، قرون وسطی در آسیای صغیر و فرایند اسلام گرایی از قرن ۱۱ تا ۱۵ میلادی اثری تأثیرگذار بود که درک ما را از پیشرفتهای اواخر دوران بیزانس و اوایل آناتولی عثمانی، تغییر داده و روشن تر کرده است. دو اثر استانفورد شاو با عناوین «تاریخچه امپراتوری عثمانی و ترکیه مدرن» (که دومی با همکاری ازل کورال شاو به رشته تحریر درآمده است)،^{۴۳} امروزه تاریخ معیار و استاندارد این امپراتوری تلقی می شود. بانک اطلاعاتی جمع آوری شده و آنلاین شاو در مورد امپراتوری عثمانی و جمهوری ترکیه باید به زودی در دسترس محققان سراسر دنیا قرار گیرد. اثر مشترک وامیلک والکان و نورمن ایسنکوویتس با عنوان «آتاتورک جاودان: بیوگرافی روان شناسانه»^{۴۴} که در سال ۱۹۸۴ منتشر شد، نمونه ای عینی از تاریخ روان شناسانه است که در تحقیقات ترکیه مورد استفاده قرار گرفته است. کتاب کرنل فلچر تحت عنوان^{۴۵} دیوان سالاری و روشنفکری در امپراتوری عثمانی: مورخ مصطفی علی (۱۶۰۰-۱۵۴۱) که در سال ۱۹۸۶ منتشر شد، به تحلیلی پیشرفته از زندگی نامه این مورخ تأثیرگذار در قرن ۱۶ در عرصه تاریخ نگاری می پردازد. این تحقیق به فلچر کمک کرد تا به موفقیت بزرگی در نزد مورخان نایل آید، به ویژه در مورد امپراتوری عثمانی که به همین خاطر جایزه ویژه ای را از موسسه جان کاتری و مک آرتور دریافت کرد. او در حال حاضر، مدیر مرکز خاورمیانه دانشگاه میشیگان بوده و در برگزاری و نظارت بر انتخابات سپتامبر ۱۹۹۶ بوسنی، نقش بسزایی داشته است. سرانجام در سال ۱۹۹۵، کمال کافدار از دانشگاه هاروارد مجموعه «بین دو جهان: پایه ریزی کشور عثمانی»^{۴۶} را به چاپ رساند که یکی از آخرین آثار برجسته در این زمینه بوده است.

دانشگاههای فنی ایندیانا و تگزاس طی دو دهه اخیر بیش از ۲۰ کتاب مهم را از سوی محققانش در این زمینه منتشر کرده اند. ایلهان باسگوز، ویراستار مجموعه های دانشگاه ایندیانا است، عناوینی که با طیف وسیعی از موضوعات مرتبط تا تحقیقات در مورد ترکیه در ارتباط است، باربارا و وارن واکر، متصدیان بایگانی آثار شفاهی و غیرمکتوب ترکیه در

دانشگاه فنی تگزاس و همکارش، احمد یوسال، توجه خود را معطوف به ادبیات قومی و کتابهای کودکان کرده‌اند. تعدادی از افراد داوطلب هیأت صلح که در ترکیه خدمت می‌کردند، نقش بسزایی در پیشرفت مطالعات ترکیه در ایالات متحده داشته‌اند. چهار نفر از آنان برای نمونه، تنوع و بداعت این کمکها را نشان می‌دهند؛ رونالد جنینکس، پروفیسور فقید تاریخ آسیا در دانشگاه ایلینویز که به میراث ارنست داون و آلبرت لیبیر در آن دانشگاه ملحق شد؛ هیث لاوری از دانشگاه پرینستون؛ پل ماگنارلا، پروفیسور مردم شناس و حقوق در دانشگاه فلوریدا و رییس مجمع مطالعات کشورهای جهان سوم؛ و جاستین مک کارتی، استاد برجسته تاریخ، عضو سابق هیأت علمی دانشگاه لویس ویل و جمعیت شناس مشهور. ثریا فروغی، از پیشگامان تاریخ نگاری عثمانی در دانشگاه لودویک ماکسیمیلیان مونیخ، در سال ۱۹۹۱ ارزیابی و تحلیل غنی از اثر جنینکس منتشر کرد که جنینکس یکی از نخستین محققانی بود که دادگاههای اداری عثمانی را شناسایی و به طور مؤثری مورد استفاده قرار داده است. او مشاهدات جنینکس را چنین بیان می‌کند: جنینکس عامل بالقوه این مستندسازی را درک کرده است. او در مطالعات خود متوجه شد که مردم عادی - کارگران، زنان، بردگان و مردم آزاد (غیر برده) - که جایگاهی در دفاتر ثبت دولت مرکزی نداشته‌اند، در دفاتر ثبت قاضیان و محکمه‌ها، به صورت تک تک از آنان نام برده شده است، و نه فقط به عنوان مالیات پردازانی که به صورت نقدی یا غیرنقدی (پولی و کالایی) بدهکار بودند. او نشان داد که زنان خانه دار قرن ۱۷ قیصری و تورابوزان عثمانی، دارای ملک و دارایی بوده‌اند، حق اقامه دعوی در دادگاه را داشته‌اند و حتی قادر بوده‌اند طلاق بگیرند.

فروغی، جنینکس را به خاطر تلاشها و کارش در زمینه زنان آناتولیایی، غیر مسلمانان و جمعیت شناسی، به عنوان پیشگام در تاریخ اجتماعی عثمانی می‌شناسد.^{۴۷} کمبود فضا مانع تفسیر جزئی تر مقایسه‌ای در مورد دستاوردهای تأثیرگذار و تألیفات لاوری، ماگنادلا و مک کارتی یا توجه به دیگر اعضای سابق هیأت صلح همچون رابرت بیانچی یا رابرت دانکوف از شیکاگو می‌شود که این آخری، آثار مهمی از گروههای ترکیه مدرن و همچنین ادبیات و تاریخ دوران بسیار قدیم به چاپ رسانده است. بیانچی در حال تکمیل یک کار تطبیقی و مقایسه‌ای در مورد حج (زیارت عتبات مقدس مسلمانان) و سیاست است که ترکیه را نیز در

برمی گیرد. در مورد لاوری همین بس که مطالعات وی در مورد اواخر دوران بیزانس و اوایل دوره عثمانی در آناتولی، تحقیقات وی در مورد بایگانی عثمانی و ایالات متحده و سمت او به عنوان مدیر مرکز استانبول و به عنوان نخستین مدیر اجرایی مؤسسه مطالعات ترکیه، سمتها و جایگاههای بزرگش در دانشگاه پرینستون، او را در این زمینه علمی به عنوان رهبر و پیشگام مطرح می کند. ماگنادلا کتابهایی در مورد تغییرات اجتماعی ترکیه مدرن و تئوری و عمل پیشرفت منتشر کرده است. او همچنین مدرک J.D. در رشته حقوق اخذ کرده است و مدتی نیز به عنوان مشاور در دیوان بین المللی لاهه به رسیدگی نقض حقوق بشر در یوگسلاوی سابق مشغول بوده است. مک کارتی به عنوان یکی از پیشگامان مطالعات جمعیت شناسی امپراتوری عثمانی در قفقاز، بالکان و روسیه و فلسطین مطرح است. کتاب اخیر او به نام «مرگ و تبعید: پاک سازی قومی مسلمانان عثمانی» طی سالهای ۱۸۲۱ تا ۱۹۲۲^{۴۸} یکی از مهم ترین آثاری است که در این رشته نه چندان شناخته شده منتشر شده است.

در سالهای اخیر، دولت ترکیه کمکهای مشابهی را برای تثبیت کرسیهای اختصاص یافته به مطالعات مرتبط به ترکیه در دانشگاههای شیکاگو، جرج تاون، ایندیانا، هاروارد و پرینستون تصویب کرده است. کرسی آناتورک دانشگاه پرینستون در حال حاضر در اختیار هیث لاوری قرار دارد. اعتبارات دیگری نیز برای تکمیل موارد همکاری ضروری در چهار دانشگاه دیگر تقاضا شده است. احتمالاً برنامه های دیگری نیز برای مطالعات مرتبط با ترکیه در آینده پایه ریزی خواهد شد. دو نمونه از سودمندترین همکاریها و کمکهای خصوصی، پیشرفتهای انجام شده در این رشته را تصدیق کرده است و افقهای تازه ای از تحقیقات در مورد ترکیه را در آمریکا گشوده است. اخیراً دانشگاه پرینستون کمکی سه و نیم میلیون دلاری از احمد ارتوغان، رییس شرکت ضبط موسیقی «آتلانتیک» و همسرش میکا دریافت کرده است. این کمک برای تأسیس بنیاد «منیر ارتوغان» و برای تحقیقات مرتبط با ترکیه، به افتخار پدر و یعنی سفیر سابق ترکیه در آمریکا که در محل کارش و در طی جنگ جهانی دوم درگذشت، اختصاص یافته است. سفیر مذکور در نزد آمریکایی ها از اجر و احترام بالایی برخوردار بوده است، تا آنجا که دولت آمریکا پس از مرگ وی، این افتخار را برای او قایل شده است که بعد از جنگ، جسدش را با هواپیمای USS میسوری به استانبول بازگردانده است.

همچنین خانواده ارتوغان مبلغ ۷۰۰ هزار دلار به دانشگاه جرج تاون برای تأسیس کرسی تریبی کمک کرده است. ارتوغان فقید و برادرش احمد، در دوران جوانی در موسیقی جاز آمریکا به درجه تخصص رسیدند. برادران ارتوغان بعدها شرکت و استودیوی ضبط آتلانتیک را که یکی از اصلی ترین تولید کنندگان موسیقی بود، به وجود آوردند و در این راه از کمک دوستان نزدیک خود همانند موسیقی دانان مطرح آمریکا بهره جستند. این دو ترک-آمریکایی خلاق و نوآور، از این راه خود را در جامعه کهن موسیقی جاز که خود در حال رقم زدن فصل جدیدی از حمایت‌های بشر دوستانه در زمینه مطالعات مرتبط با ترکیه در کشور اختیار شده خود (آمریکا) هستند و دیگران را نیز برای دنباله روی خط مشی مورد نظرشان راهنمایی می کنند.

ظهور سازمانها و ساختارهای حمایت کننده

از سال ۱۹۷۰ به بعد، پیشرفتهای قابل توجهی در تحقیقات مرتبط با ترکیه و امپراتوری عثمانی شکل گرفته است. مؤسسه تحقیقات آمریکا در ترکیه که در سال ۱۹۶۴ به وجود آمده است، مجمع مطالعات ترکیه (TSA) که در سال ۱۹۷۱ پایه ریزی شد و نیز شروع به کار خبرنگار آن از سال ۱۹۷۷، مؤسسه مطالعات ترکیه (ITS) که در سال ۱۹۸۲ پا به عرصه ظهور گذاشت، هر یک در جایگاه خود سهمی در توسعه و پیشرفت این رشته داشته اند. مؤسسه تحقیقات آمریکا در ترکیه (ARIT) به دست دانشمندان دانشگاههای آمریکا و کانادا و در جهت کمک دوجانبه برای توسعه تحقیقات مولوی شناسی تأسیس شده است.^{۴۹} هدف این مؤسسه، توسعه تحقیقات مربوط به ترکیه باستان، قرون وسطی و عصر جدید و در همه زمینه های علوم اجتماعی و انسانی بوده است.^{۵۰} حدود ۳۰ نفر از اعضای مؤسسه مبلغ ۲۵۰۰ دلار را به طور سالیانه پرداخت می کنند. این تعاونیها و همچنین دیگر صندوقهای خصوصی و عمومی، سالانه چندین دانشجوی کارشناسی و دکترای آمریکایی و ترک را حمایت مالی می کنند. همچنین مراکز شبه شبانه روزی (ARIT) در آنکارا و استانبول که دارنده کتابخانه های فعال و مجهز به بخش میکروفیلم و کامپیوتر هستند، از این حمایتها برخوردارند. این مراکز توسط محققان آمریکایی ساکن ترکیه اداره می شوند که خود از طریق مجمع مشابهی از ترکیه تغذیه می شوند. این صندوقها همچنین از چاپ یک خبرنگار

شش ماهه، یک برنامه تابستانی زبان ترکی با همکاری دانشگاه باسفوروس،^{۵۱} و یک دفتر اجرایی کوچک در مؤسسه میزبان در ایالات متحده حمایت می‌کند.

مؤسسه تحقیقات ترکیه در آمریکا همچنین بیش از ۱۰۰ عنوان عضویت در مجمع اعطا کرده است که این امتیازات از سال ۱۹۷۰ بین محققان ترک و آمریکایی تقسیم شده است. این مؤسسه برای اعضا و یاران خود که به توسعه صندوقها کمک می‌کنند، سخنرانیها و سفرهای زیادی را به مکانهای جالب تدارک می‌بیند. این مؤسسه این گونه تعریف و توصیف شده است: «یکی از مهمترین پیوندهای علمی مستقیم بین ایالات متحده و ترکیه».^{۵۲}

۱۴۵

مجمع مطالعات ترکیه TSA دومین نمونه از این سازمانها است که به توسعه مطالعات ترکیه در آمریکای شمالی کمک کرده است. TSA توسط پنج تن از محققان و دانشمندان علاقه‌مند که در پنجمین اجلاس سالانه MESA شرکت کرده بودند، شکل گرفته است که دو تن از این افراد در پایه‌ریزی آن در سال ۱۹۶۶ نیز نقش داشته‌اند. این افراد عبارتند از رودریک داویسون فقید از جرج واشنگتن، کمال کاریات از دانشگاه ویسکانسینس که به اتفاق آراء به عنوان نخستین رییس TSA انتخاب شده بود، ویلیام گریس ولد از دانشگاه ایالتی کلرادو، و ژوزف میلیوویچ از دانشگاه دنور، مؤلفی که به عنوان منشی امور مالی انتخاب شده بود. تعداد اعضای TSA به تدریج افزایش پیدا کرد و در حال حاضر به ۴۷۲ نفر می‌رسد. نشریه TSA از یک خبرنامه دوره‌ای تبدیل به نشریه‌ای انتقادی شد که هر شش ماه و تقریباً در ۱۵۰ تا ۲۱۸ صفحه منتشر می‌شد. TSA از نظر مالی سه‌میزگرد، دو‌گردهمایی مرتبط با موضوعات مورد علاقه‌اش را در کنفرانسهای سالانه MESA حمایت می‌کرد، یعنی جایی که این مؤسسه، نشستهای تجاری و جلسات هیأت‌ریسه خود را دایر می‌کرد. این مؤسسه یکی از ۲۸ سازمان وابسته است که دربرگیرنده مجمع معلمان زبانهای ترکی (AATT) می‌باشد که رییس این مجمع، اریکا گیلسون از دانشگاه پرینستون است. او همچنین مسئول امور مالی TSA نیز هست. در سالهای اخیر، میزگردها و تحقیقات انفرادی زیاد دیگری نیز در مورد ترکیه و در اجلاس سالانه MESA مطرح شده است.

TSA در حال حاضر، اعطای چندین جایزه را در دستور کار دارد و کنفرانسهای دوره‌ای بین رشته‌های گوناگون را نیز برنامه‌ریزی می‌کند. جوایز TSA به افتخار

◆ اسرائیل شناسی - آمریکا شناسی

متخصصین سابق خود و در رشته های مورد نظر مؤسسه اعطا می شود؛ افرادی نظیر هیلد ادیب آدیوار از پیشگامان زن ملی گرای ترکیه و نویسنده و پروفیسور ادبیات انگلیسی و عمر لطفی بارکان، تاریخ شناس سرشناس اجتماعی و اقتصادی که نخستین مورخ تأثیرگذار امپراتوری عثمانی برای تدریس در ایالات متحده بود، که رویه ای ابتکاری با تمایل به سمت غرب داشت و سپس با متدها و شیوه های مهمی که از محققان غربی، به ویژه فرناند برودل از مدرسه تاریخ نگاری آموخته بود، به ترکیه بازگشت.^{۵۳} جوایز TSA، به افتخار افرادی دیگری نیز اهدا می شوند. از جمله این افراد می توان به موارد زیر اشاره کرد: سیدنی فیشر، تاریخ شناس و ویراستار نشریه خاورمیانه (۵۳-۱۹۵۲) که بین سالهای ۱۹۳۷ تا ۱۹۷۰ در دانشگاه ایالتی اوهایو تدریس می کرد؛ فوات کوپرولو، دانشمند برجسته و همچنین وزیر امور خارجه ترکیه در دهه ۵۰ میلادی؛^{۵۴} و جمیز ردهاوس که هنگامی که لغت نامه ترکی و انگلیسی^{۵۵} او برای نخستین بار در سال ۱۸۶۱ منتشر شد، مورد تشویق و تمجید قرار گرفت. جایزه ردهاوس توسط سازمان فرهنگ ترکیه و جامعه اقوام کانادا به طور مشترک اهدا می شود. جوایز بارکان و کوپرولو با همکاری مؤسسه مطالعات ترکیه اهدا می شوند. این جوایز از عوامل شکل دهنده و محرک در بهبود و پیشرفت مطالعات ترکیه در آمریکای شمالی به شمار می روند.

کیفیت جایزه کتابهای کوپرولو، در ارزیابی ای که لزی پیرس از دانشگاه کرنل و یکی از داوطلبان هیأت صلح در اثر برگزیده خود در سال ۱۹۹۴ تحت عنوان حرم شاهنشاهی: زنان و سلطنت در امپراتوری عثمانی^{۵۶} ارائه می کند، بیشتر نمایان می شود؛ در این کتاب می خوانیم: در حرم سلطنتی، لزی پیرس با استفاده از تعداد زیادی از منابع عثمانی و اروپایی قادر است تحلیلی روشن از زنان به عنوان عوامل تأثیرگذار و فعال ترسیم کند. این زنان، نه تنها در وضعیت معیشتی خود تأثیر مثبت دارند، بلکه در سرنوشت کل امپراتوری عثمانی نیز تأثیرگذارند. در طی چنین فرایندی، زن بسیاری از اسطوره ها، تصورات قبلی و مفروضاتی را که در مورد زنان کاخهای عثمانی و عرف حرم مطرح است، خنثی می کند. این مسئله که به طور واضح مورد بحث واقع شده است و همچنین این کتاب، از این منظر که در جامعه علمی پلی ارتباطی بین مطالعات عثمانی/ترکیه از یک سو و مطالعات نظری و تاریخی

شکل می دهد، شایسته تقدیر است. این کتاب، با رویکرد جدید و استدلال سطح بالای خود، برای همه آنهایی که در امر مطالعات ترکیه و عثمانی فعالیت می کنند نمونه ای برجسته به شمار می آید.^{۵۷}

مؤسسه مطالعات ترکیه ITS دیگر سازمان مهمی است که برای مطالعات تکمیلی در مورد ترکیه در آمریکای شمالی پا به عرصه وجود نهاده است. این سازمان، سازمانی عام المنفعه است که بورسیه هایی را برای دانشگاهها و محققان فعال در زمینه تحقیقات مرتبط با ترکیه در ایالات متحده در نظر گرفته است. این سازمان حمایت مالی از کنفرانسها، سخنرانیها و دیگر برنامه های مرتبط با کشور ترکیه را در دستور کار دارد و همچنین کتابخانه این سازمان با چندین هزار عنوان کتاب، در حال فعالیت است. هیأت ریسه ITS، متشکل از ۱۴ تاجر، متخصص، سفیران سابق آمریکا و چند محقق آمریکایی و آمریکایی-ترک است. کمیته هایی از اعضای آکادمیهای دانشگاههای آمریکا، همه تقاضاهای مالی ارسال شده به ITS را مطالعه و بررسی می کنند و توصیه های کاربردی خود را تسلیم هیأت ریسه می کنند.^{۵۸} برنامه بورسیه سازمان، توجه خود را معطوف به کمکهای تخصصی درخواستی از سوی محققان آمریکایی و مؤسسات فعال در این زمینه کرده است. در طی دهه اول فعالیت، ۶۸۸ بورسیه و کمک تحصیلی و تحقیقی به ارزش کلی ۱۶۰۰۱۰۰ دلار تخصیص و پرداخت شد. این مبلغ در حال حاضر به ۲ میلیون دلار رسیده است. هر یک از کمکها در گزارش مؤسسه برای دوره سالهای ۱۹۸۳ تا ۱۹۹۲ ثبت شده است. در این گزارش همچنین همکاریهای مثبت و به موقع در تحقیقات ترکیه که توسط سازمان مدیریت هیث لآوری انجام شده، ثبت شده است. جانشین او صبری سیاری، پروفیسور تحقیق امور بین الملل در دانشگاه جرج تاون (مقر فعلی ITS) است.

این کنفرانسها نقش مهمی در تقویت رشته تحقیقات ترکیه داشته اند. یکی از دو کنفرانس بین المللی دوره ای در حمایت از مطالعات عثمانی/ترکیه توسط کمیته بین المللی مطالعات دوران پیش از عثمانی و عصر عثمانی (با کلمه اختصاری فرانسوی آن CIEPO) برگزار می شود که هر دو سال یک بار و توسط دانشگاههای اروپایی (که نخستین بار در سال ۱۹۷۴ و در هامبورگ آغاز به کار کرد)، خاورمیانه و یا دانشگاههای ایالات متحده میزبانی

♦ اسرائیل شناسی - آمریکا شناسی

می‌شود. نشست CIEPO در سال ۱۹۸۸ با عنوان «تصمیم‌گیری و انتقال قدرت در نظام ترکیه» توسط کایسار فرح (که تألیف خلاصه مذاکرات نیز برعهده او بود) در دانشگاه مینه‌سوتا برگزار شد. نخستین دوره از سری کنفرانسهای بین‌المللی سه سالانه در مورد «تاریخچه اقتصادی و اجتماعی ترکیه بین سالهای ۱۰۷۱ تا ۱۹۲۰» و به طور مشترک توسط هیلال اینالکلیک در سال ۱۹۷۷ و در دانشگاه هاکتپ آنکارا تکرار شد. ویلیام مک نیل، رییس سالهای بعد مجمع تاریخی آمریکا و امانوئل والرشتاین، مدیر مرکز فرناند براودل در دانشگاه بینگهمپتون، با اضافه کردن جزییات گزارش این کنفرانسها توسط اینالکلیک و اکیار، نیرو و حیات تازه‌ای به این رشته عملی تزریق کردند. سومین دوره این اجلاس در سال ۱۹۸۳ و به میزبانی برنارد لویس و برخی از همکاران وی در دانشگاه پرینستون برگزار شد. این اجلاس بین‌المللی باعث تقویت مطالعات مرتبط با ترکیه شد و جلساتی را که توسط آلن فیشر و برخی دیگر تأکید شده است، به طور دوره‌ای و با کمک دانشگاههای مختلف آمریکایی که هر یک در زمان خود با دانشگاههای ترکیه همکاری می‌کردند، سازماندهی می‌کرد.

کنفرانس با موضوعیت «روند حرکتی علوم اجتماعی در ترکیه» در دانشگاه کانکتیکات در سال ۱۹۷۳؛ کنفرانسهایی در مورد «ابعاد در حال گسترش آموزش جهان» و «توسعه همکاریها بین اعضای آکادمی‌ها، رهبران اقتصادی و متخصصان توسعه حکومت» که به طور مشترک و با حمایت دانشگاه کانکتیکات و هاکتپ به ترتیب در سالهای ۱۹۷۶ و ۱۹۸۱ برگزار شده‌اند، تقریباً از کنفرانسهای ابتدایی در این زمینه به شمار می‌روند. خلاصه گزارش کنفرانس دوم توسط فرانک استون از دانشگاه کانکتیکات و نسرین ادیب از کالج CW تألیف و در سال ۱۹۸۶ توسط مجمع آموزش جهان در نیویورک منتشر شد. این آثار شامل تحقیق با موضوعیت «مطالعات صلح در ایالات متحده» است که به گفته همکاران، نخستین مجموعه‌ای بود که در این زمینه در ترکیه منتشر شده بود. در سومین دوره کنفرانسها در آنکارا در سال ۱۹۸۱، مجریان و مدیران ۱۹ شرکت برجسته آمریکایی، بنیاد راکفلر و رییس سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی (OECD)، نشستی با همه رؤسای دانشگاههای ترکیه، محققان و مسئولان بلندمرتبه که شامل نخست‌وزیر ترکیه نیز می‌شد، برگزار کردند. در طی یک سال، این شرکتها بیش از ۱۰ میلیون دلار در ترکیه سرمایه‌گذاری کردند و انجمن تجارت آمریکا-

ترکیه توسط تعداد زیادی از شرکت کنندگان در این اجلاس، پایه ریزی شد. این انجمن اخیراً با دوستان ترکیه ای آمریکا ادغام شده است و انجمن آمریکا-ترکیه در واشنگتن دی سی شکل گرفته است. این مطلب نشان دهنده این مسئله است که چگونه دانشگاههای ایالات متحده توانسته اند با منابع انسانی اندک در دانشگاههای ترکیه، موفقیت‌هایی را به طور مشترک به دست آورند. از جمله کنفرانسهای برگزار شده می توان به موارد زیر اشاره کرد. کنفرانس دانشگاه ایندیانا در سال ۱۹۸۶، بوجوم در سال ۱۹۸۸، دانشگاه ویسکانسین در سال ۱۹۹۳ (با شرکت بیش از ۳۰ محقق از کشورهای تازه تأسیس ترک زبان در ناحیه قفقاز و آسیای مرکزی)، دانشگاههای بال استیت و پرینستون در سال ۱۹۹۵ و دانشگاه مک مستر در انتاریو در سال ۱۹۹۶.

نتیجه گیری

اگر چه مطالعات مرتبط با ترکیه از سال ۱۹۴۶ به طور قابل ملاحظه ای رشد داشته است، هنوز مشکلات و مسایلی جدی در این زمینه وجود دارد. این مشکلات، نه به طور کامل، شامل این موارد می باشند: نیاز به جایگزینی نسلی از محققان فعال در این زمینه که بازنشسته شده یا فوت کرده اند و یا در حال بازنشستگی اند، البته این مطلب را نیز نباید از نظر دور داشت که محققان بازنشسته سرشناسی همانند باسگوز، گوتربوک، عیساوی و لوییس، حتی بعد از بازنشستگی نیز مدت زمان زیادی را صرف تحقیقات کرده و همچنان به فعالیت خود ادامه می دهند. دسته دیگری از مسایل حول رویکردهای نظریه ای و معرفت شناختی مرتبط با تفکرات تاریخی در مطالعات ترکیه سیر می کند. با این حال بخش دیگری از مسایل با جنبه های به اصطلاح ملی گرایانه وجود دارد که متمرکز بر حکومت مرکزی با شیوه و رویکردی نخبه گرا و سیاست مدار بوده که از تحلیلهای اجتماعی-اقتصادی و مقایسه ای کوچک تر غفلت می کند. همچنین نیاز قدیمی دیگری به مطالعات تطبیقی و مقایسه ای احساس می شود تا تاریخ عثمانی و ترکیه را به طور مؤثرتری به سوی تاریخ دنیا بکشاند. موارد مشابه دیگری نیز در سایر رشته های مرتبط با مطالعات ترکیه همچون هنر، مردم شناسی، ادبیات، سیاست، مذهب وجود دارد.^{۵۹}

برای نتیجه‌گیری خوش‌بینانه‌تر، پیشرفت محسوس (همانند آنچه اخیراً اشاره شد) وجود داشته است. اینالکیک، از پیشکسوت‌های تاریخ‌نگاری عثمانی و کواترت، یکی از رؤسای سابق مجمع مطالعات ترکیه (که در حال حاضر در بینگهمپتون واقع شده است)، این اثر سلطنتی و شاهانه را با همکاری یکدیگر به رشته تألیف درآورده‌اند؛ تاریخچه اقتصادی و اجتماعی امپراتوری عثمانی بین سالهای ۱۳۰۰ تا ۱۹۱۴ (که یکی از اصلی‌ترین راهنماها در این رشته محسوب می‌شود). تألیف چنین اثر محرکی، بدون چند دهه تحقیقات قبلی و کاوش‌های پیشرفته^۶ و پیچیده که آن را تقویت می‌کند، غیرممکن به نظر می‌رسد. این اثر، یادگاری است از همکاری‌های پژوهشی آمریکایی-ترک و بین‌المللی که انگیزه بیشتری را برای پیشرفت مطالعات و تحقیقات مرتبط با کشور ترکیه در آمریکا و جهان به وجود می‌آورد. □

پاورقی‌ها:

۱. همه مراجع و منابع به کار برده شده در این مقاله به دوره امپراتوری عثمانی و جمهوری ترکیه است، به استثنای منابعی که ذکر خواهد شد. تاریخچه فوق العاده و فرهنگ آناتولیا از زمان نئولیتیک تا قرن ۱۳ میلادی که بسیاری از باستان شناسان، دانشمندان کلاسیک و محققان دوره بیژانس با آن آشنایی دارند، در این مقاله ذکر نشده اند.
۲. کمبریج، انتشارات هاروارد، ۱۹۱۳.
۳. نیویورک، مک میلان، ۱۹۲۲، ویرایش ترکی، استانبول ۱۹۲۰، استانبول، تریخ وقفی.
۴. نیویورک، مک میلان، ۱۹۲۳.
۵. نیویورک، مک میلان، ۱۹۲۴.
۶. گزارش دیوبی بر سواد آموزی، رعایت حقوق کودکان، تنوع، انعطاف پذیری، مرکزیت زدایی و یادگیری از محیط واقعی زندگی تأکید داشت. «شاید گفته شود که در این زمان اندک، کار زیادی انجام نشده است.» مقایسه می شود با: ارنست ولف - گازو، «جان دیوبی در ترکیه: مأموریتی آموزشی» نشریه مطالعات آمریکا در ترکیه، شماره ۳، ۱۹۹۶، ص ۲۳.
۷. فیلادلفیا، انتشارات دانشگاه پنسیلوانیا، ۱۹۳۱.
۸. نیوهون، انتشارات دانشگاه بیل، ۱۹۴۱.
۹. کمبریج، انتشارات دانشگاه هاروارد، ۱۹۴۱، مقایسه می شود با فانی دیویس، قصر تاپکاپت در استانبول، نیویورک، اسکدینر، ۱۹۷۰، و گوارو نسیپوغلو، معماری، تشریفات و قدرت: قصر تاپکاپی در قرون ۱۵ و ۱۶، کمبریج، انتشارات MIT، ۱۹۹۱.
۱۰. اربانا، انتشارات دانشگاه ایلینویز، ۱۹۸۴.
۱۱. پرینستون، انتشارات دانشگاه پرینستون، ۱۹۳۵.
۱۲. شیکاگو، انتشارات دانشگاه شیکاگو، ۱۹۳۵.
۱۳. هارتفورد، انتشارات مدرسه علوم دینی هاتفورد، ۱۹۳۷.
۱۴. لندن، جی مورای، ۱۹۴۳.
۱۵. هاوارد رید، «زندگی مذهبی مسلمانان ترکیه امروز» در ریچارد فرای، اسلام و غرب، دیوان لاهه: مانتون، ۱۹۵۷ (ص ۱۲۱)، و کنستانتس پادویک، دعوت به استانبول، نیویورک، لانگمن، گرین، ۱۹۵۸.
۱۶. فیلادلفیا، آکادمی علوم اجتماعی و سیاسی آمریکا، ۱۹۳۹.
۱۷. کمبریج، انتشارات دانشگاه هاروارد، ۱۹۴۲.
۱۸. گفت وگوهای خصوصی با توین بی و داوینسون در همان زمان، و پسر داوینسون در ژوئن ۱۹۹۶. رجوع کند به هاوارد رید، «رودریک داوینسون: قدردانی»، خبرنگار مجامع مطالعات خاورمیانه ۳۰، شماره ۱، جولای ۱۹۹۶، صص ۴۱-۱۳۸.
۱۹. لندن، انتشارات دانشگاه آکسفورد، ویرایش سوم، ۱۹۵۴، ۱۰ عنوان، به شماره ۸، صص ۶۰۲.
۲۰. استانبول، کالج رابرت، ۱۹۴۵.

۲۱. مؤسسات روستایی، مدارس مختلط پنج ساله مقطع دوم بودند که در سال ۱۹۴۰ در جهت آموزش معلمان برای تدریس در ۴۰ هزار روستای ترکیه تعلیم می دیدند. محمود ماکمال، روستایی در آناتولیا، ترجمه سر ویندهام دیدز و ویرایش پل استرلینگ، لندن، ولنتاین، میتچل و همکاران، ۱۹۵۴؛ پل استرلینگ، روستای ترکیه، لندن وی دن فلد، ۱۹۶۵؛ هاوارد رید، «نیروی فعال جدید در ترکیه دموکراتیک»، نشریه خاورمیانه، شماره ۱، زمستان ۱۹۵۳، صص ۴۴-۳۳.
۲۲. وبستر و همسر فقیدش مابل در دهه ۶۰ میلادی در مدرسه هیأت آمریکایی در اوسکودار استانبول تدریس می کردند. او برای اثر کلاسیک سال ۱۹۳۹ خود تحت عنوان «ترکیه آتاتورک: ترکیه از زمان آتاتورک»، دنباله ای نوشت و در دهه ۷۰ آن را تکمیل کرد. دست نوشته هایش «کمال گرایی» به عنوان یک مذهب داخلی که مدت کوتاهی بعد از آن به پایان رسید، متأسفانه هنوز چاپ نشده است. وبستر همچنین در سالهای ۱۹۸۰ و ۱۹۸۱، برای سخنرانی مهمی که در آنکارا و استانبول و به مناسبت یکصدمین سالگرد تولد آتاتورک ترتیب داده شده بود، دعوت شد.
۲۳. رجوع کنید به لویس توماس، نورمن ایستکوویتز، مطالعه ای در مورد نعیم، نیویورک، انتشارات دانشگاه نیویورک، ۱۹۷۲.
۲۴. آن آربور، میشیگان، یومی / پل و هاول، ۱۹۵۱ و ۱۹۹۴.
۲۵. نیازی برکس و هاوارد رید «ترجمه مقدمه ویرایش ترکی دایره المعارف اسلام»، در جهان اسلام ۴۲، شماره ۴، اکتبر ۱۹۵۳، صص ۸۲-۲۶۰، عدنان آدیوار، علم در میان ترکهای عثمانی، پاریس ۱۹۳۹، علوم در میان ترکان عثمانی، استانبول، ۱۹۴۳، علم و مذهب در رویکردهای تاریخی، شماره ۲، استانبول ۱۹۴۴.
۲۶. راهنمای فارغ التحصیلان ۱۹۹۳ و برنامه مطالعات خاور نزدیک، دانشگاه پرینستون.
۲۷. ریچارد فرای، «اسلام و غرب: گزارش کنفرانس مدرسه تابستانی هاروارد در مورد خاورمیانه»، ۲۵ تا ۲۷ جولای ۱۹۹۵.
۲۸. گیب که آکسفورد را در اواسط دهه ۱۹۵۰ میلادی و برای مدیریت مرکز جدید هاروارد در مطالعات خاورمیانه ترک کرده بود، اثر جامعه اسلامی و غرب: مطالعه ای در مورد تأثیر تمدن غرب بر فرهنگ اسلام در خاور نزدیک ۵۷-۱۹۵۰، را به همراه هارولد باون به رشته تحریر در آورد.
۲۹. سیگوم کایتسیبانشی، بشر و نوع بشر، مقدمه ای بر روانشناسی اجتماعی، آنکارا، ۱۹۷۶.
۳۰. مونتریال، انتشارات دانشگاه مک گیل، ۱۹۴۹.
۳۱. واشنگتن دی سی: کمیته مطالعات خاور نزدیک، ۱۹۴۹.
۳۲. کمبریج، انتشارات دانشگاه هاروارد، ۱۹۶۷.
۳۳. پرینستون انتشارات دانشگاه پرینستون، ۱۹۵۴.
۳۴. واشینگتن دی سی، جودورت ویلر، ۱۹۵۹.
۳۵. ویرایش نخست، نیویورک، ۱۹۵۹، ویرایش چهارم، نیویورک: مک گراوهیل، ۱۹۹۰.
۳۶. کمبریج، انتشارات دانشگاه هاروارد، ۱۹۶۷.
۳۷. کمبریج، انتشارات دانشگاه هاروارد، ۱۹۶۳.

۳۸. لنیسنگ شرقی، دانشگاه ایالتی میشیگان، دفتر معاون، کالج هنر و ادبیات، دانشکده تاریخ، ۱۹۷۹، ۱۹۸۱، ۱۹۸۳.
۳۹. این مراکز مطالعاتی آموزش دفاع ملی خاورمیانه، در حال حاضر در دانشگاههای آریزونا، کالیفرنیا، برکلی و لس آنجلس، شیکاگو، میشیگان، پنسیلوانیا، تگزاس، یوتا، هاروارد و دانشگاه ایالتی اوهایو قرار دارند. همچنین مراکز مشترکی هم وجود دارند که در آن دو مؤسسه به عنوان یک سازمان با یکدیگر همکاری می کنند. مراکز مشترک عبارتند از دانشگاه ایالتی پورتلند و دانشگاه واشینگتن، دانشگاههای نیویورک و پرینستون. (من به خاطر این اطلاعات، همیشه مدیون و ممنون پرسنل و کارمندان با کفایت MESA در دانشگاه آریزونا هستم.
۴۰. مطالعه MEOC توسط الیزابت بارلو ویرایش شده و توسط دانشگاه میشیگان، آن آرپور و مرکز مطالعات خاورمیانه و شمال آفریقا به چاپ رسیده است. ویرایش چهارم این تحقیق در سال ۱۹۹۷ منتشر خواهد شد.
۴۱. ویرایش توسط لیندا آر کین، نیویورک، مجمع آموزش جهانی آمریکا، ۱۹۹۲.
۴۲. برکلی، انتشارات دانشگاه کالیفرنیا، ۱۹۷۱.
۴۳. کمبریج، انتشارات دانشگاه کمبریج، ۷۷-۱۹۷۶.
۴۴. شیکاگو، انتشارات دانشگاه شیکاگو، ۱۹۸۴.
۴۵. پرینستون، انتشارات دانشگاه پرینستون، ۱۹۸۶.
۴۶. برکلی، انتشارات دانشگاه کالیفرنیا، ۱۹۹۵.
۴۷. خبرنامه مجمع مطالعات ترکیه، خبرنامه TSA، شماره ۲، سپتامبر ۱۹۹۱، صص ۲۱-۲۱۷، کنت کونو، «یادسپاری» خبرنامه TSA-۲، شماره ۱، بهار ۱۹۹۶، صص ۹۵-۹۳.
۴۸. پرینستون، انتشارات داروین، ۱۹۹۵.
۴۹. مؤسسه مطالعات ترکیه در آمریکا، ۳۰ سال فعالیت ۱۹۹۴-۱۹۶۴، موزه دانشگاه پنسیلوانیا، فیلادلفیا، ۱۹۹۴، صص ۱ و ۱۰.
۵۰. همان، ص ۸.
۵۱. دانشگاه بولوداج و هاروارد، به طور مشترک برنامه فشرده تابستانی را در مورد عثمانی در جولای و آگوست ۱۹۹۷ ارائه می دهند. برای آموزش خواندن و ترجمه متون ترکی عثمانی.
۵۲. مؤسسه تحقیقات آمریکا در ترکیه، ۳۰ سال فعالیت ۱۹۹۴-۱۹۶۴، ص ۱۰.
۵۳. خبرنامه TSA، ۱۹، شماره ۱، بهار ۱۹۹۵، ص ۱۳۸.
۵۴. پدر تحقیقات علمی و مدرن ترکیه در زمینه فرهنگ و تاریخ ترک ها، گری لیزر، ترجمه و ویرایش مهمت نوات کوپرولو، منشأ امپراتوری عثمانی، آلبانی، انتشارات دانشگاه نیویورک، ۱۹۹۲، ص ۱۱.
۵۵. لندن، برنارد کوآریج، ۱۸۶۱.
۵۶. نیویورک، انتشارات دانشگاه آکسفورد، ۱۹۹۳.
۵۷. رسات کاسابا و خبرنامه TSA، شماره ۱، بهار ۱۹۹۵، ص ۱۴۷.
۵۸. گزارشی از مؤسسه مطالعات ترکیه ۱۹۹۲-۱۹۸۲، مؤسسه مطالعات ترکیه، واشینگتن دی سی ۱۹۹۲، و موسسه مطالعات ترکیه، واشینگتن دی سی.
۵۹. رجوع کنید به: مباحث غیر رسمی رفیع در ابوالحج، انجین آکارلی و کرنل فلچر که در افتتاحیه کنفرانس بنیاد منیر ارتوغان در دانشگاه پرینستون، از ۲۸ مارس تا ۱ آوریل ۱۹۵۵ اجرا شد.

۶۰. نیویورک، انتشارات دانشگاه کمبریج، ۱۹۹۴، رجوع کنید به: انجمن دنیز آگارلی، «تاریخ نگاری عثمانی» در «خبرنامه مطالعات خاورمیانه ۳۰، شماره ۱، جولای ۱۹۹۶، صص ۳۶-۳۳، و دنالد کواترت، «تاریخ کار در اواخر دوران عثمانی ۱۸۰۰-۱۹۱۴»، خبرنامه TSA ۱۵، شماره ۲، سپتامبر ۱۹۹۱، صص ۶۹-۳۵۷.

